

کورس تجملات در مجالس عزاداری زنانه

طی سال‌های اخیر مجالس عزاداری که در خانه‌ها و با میزبانی خانم‌ها برگزار می‌شود چنان دچار تجملات و پیرایه‌ها شده است که دیگر خبری از معنویات در مجالس عزاداری نیست.

طی سال‌های اخیر مجالس عزاداری که در خانه‌ها و با میزبانی خانم‌ها برگزار می‌شود چنان دچار تجملات و پیرایه‌ها شده است که دیگر خبری از معنویات در مجالس عزاداری نیست.

به گزارش خبرگزاری فارس از تبریز، در سال‌های گذشته یکی از مشاغلی که با فرارسیدن ماه عزا و ماتم حسینی کساد می‌شد سالن‌ها و آرایشگران زنانه بود که همزمان با آغاز محرم و علم شدن پرچم‌های سیاه بر سر کوچه‌ها، خیابان‌ها و سر در خانه‌ها کار آنها نیز به مدت دوماه تقریباً کساد و بی‌رونق بود.

ولی با تغییر سبک زندگی و هجوم رسانه‌های مختلف و تبلیغات و تهاجم فرهنگی سایه انداخته بر زندگی امروز، نه تنها از حجم کاری این شغل کم نمی‌شود بلکه در ایام محرم و صفر همچنان به کار خود مشغول هستند و البته مشتریان زیادی نیز در این ایام دارند.

چرا که طی سال‌های اخیر برخی مجالس عزاداری که در خانه‌ها و با میزبانی خانم‌ها برگزار می‌شود چنان دچار تجملات و پیرایه‌ها شده است که دیگر خبری از معنویات در مجالس عزاداری نیست.

وقتی وارد این دست مجالس عزاداری می‌شوید آدم با خود فکر می‌کند اشتباه آمده و فقط خودش تافته جدا بافته در آن مجلس است.

افرادی که در حال پذیرایی هستند با چنان لباس‌های مجلسی به پذیرایی مشغولند که گویی در یک مجلس عروسی هستند و فقط رنگ لباس‌هایشان مشکی است و کفش‌های پاشنه بلندی که پوشیده‌اند دقیقاً یک کفش مجلسی متناسب با مراسم تالار و عروسی است.

علاوه بر پوشیدن کفش و لباس مجلسی در مجالس عزای امام حسین (ع) آرایش‌هایی که خانم میزبان یا دختران جوان برچهره دارند و در برخی موارد به آرایشگاه رفته موهای خود را سشوار کشیده و در حالت‌های مختلف موهایشان را درست می‌کنند حاکی از این است که کار آرایشگران نیز در این دوماه بازارشان سکه است.

زنان جوانی در مجالس عزاداری امام حسین (ع) در خانه‌ها با آن سر و وضع که با مراسم عروسی و تالارهای جشن متناسب است این مجالس را دچار تجملات و چشم و هم‌چشمی‌های زیادی می‌کند.

دختران جوان با موهای رنگ کرده و آرایش‌های غلیظ سیاه فقط فضای جلسه را عوض کرده‌اند و اگر به شوخی، طعنه و اعتراض هم کسی حرفی بزند می‌گویند دلت صاف باشد، امام حسین (ع) بر دل‌ها حکومت می‌کند. چه فرقی می‌کند من چگونه پذیرایی می‌کنم با آرایش یا بدون آرایش.

باید گفت اگر خود شما روزی عزیزی از دست بدهی آیا با این سر و وضع در مجالس جگرگوشه و عزیز خود حاضر می‌شوی؟

می‌توان گفت کم کم در اثر افزایش تجملات این جلسات به عنوان مانور تزئیناتی و جلوه دادن خانه، لباس و زیورآلات و ... به شمار می‌رود. لباس‌هایی که به نیت این مجلس از مدت‌ها پیش سفارش داده و دوخته شده‌اند و آرایش و سر و وضعی که به هیچ‌وجه یادآور مراسم عزا نیست، یکی از جلوه‌های این چشم و هم‌چشمی‌هاست.

پذیرایی آنچنانی و آراستن میوه و غذا و لوازم پذیرایی با روبان و تور مشکی و استفاده از ظروف مخصوص

میهمانی‌ها و ... تنها گوشه‌ای از اعجاب برخی مجالس روضه زنانه است.

پیش از این در تالارهای عروسی و جشن‌های مختلف بود که معمولاً این تزئینات در نوع خود و برای مدگرایی و به نوعی جلوه‌گری و خودنمایی مطرح شده و مورد توجه قرار می‌گرفت.

رسم گستراندن سفره‌های رنگین، استفاده از ظروف لوکس و بلورین همچنین تزئینات آن چنانی در این مجالس عزاداری مذهبی از حال و هوای معنوی آن می‌کاهد.

از سفره‌های رنگارنگ و غذا و دسرهای پررنگ و لعاب گرفته تا تزئینات مخصوص منزل که باید متناسب با مد روز باشد از این‌ها که بگذریم لباس‌های پر زرق و برق خانم‌هاست که در مجلس خودنمایی می‌کند به طوریکه اغلب پیش از آغاز ایام محرم و صفر ویتترین مغازه‌ها با تبلیغ (لباس مجلسی مخصوص محرم رسید) به استقبال مشتریان خود می‌روند.

این روزها به وفور و در جلسات مختلف روضه‌های زنانه مشاهده می‌کنیم بانوان به دنبال لباس‌های مشکی خاصی هستند، تزئینات خاص هماهنگ با رنگ سفره و دکوراسیون منزل، اشرافی‌گری و تجمل‌گرایی و چشم و هم‌چشمی‌ها به قدری افزایش یافته که برخی خانواده‌ها که توان رقابت با چنین فضایی را ندارند از برگزاری مجالس روضه امام حسین (ع) صرف نظر کرده و هزینه در نظر گرفته شده برای برپایی روضه حسینی را در امور دیگر صرف می‌کنند.

برپایی مراسم عزاداری به این سبک که طی سال‌های اخیر در بین زنان رایج شده است تغییر سبک زندگی و کمرنگ شدن صفا و سادگی را نشان می‌دهد که آفت خلوص نیت عزاداری‌ها و امری به شمار می‌رود.

وقتی با دقت به این مراسم توجه می‌کنیم، تجملات و اسراف‌های موجود در این‌گونه مراسم‌ها؛ معنویت حاکم بر روضه حضرت اباعبدالله الحسین (ع) را کمرنگ کرده و در واقع می‌توان گفت مراسم عزاداری مذهبی گاهی اوقات به مراسم روکم کنی بستگان و آشنایان دور و نزدیک نیز تبدیل شده است.

محبوبه موسوی، جامعه شناس فرهنگی در مورد تغییر سبک زندگی مردم و به خصوص زنان در برپایی این نوع مراسم به خبرنگار فارس می‌گوید: طی سال‌های اخیر و با گسترش اطلاعات و ارتباطات و گرایش مردم به انواع مختلف رسانه‌ها سبک زندگی مردم دچار تحولات و تغییرات گسترده‌ای شده است و در نگاه نخست تغییر فرهنگ‌ها از جمله این نگرش‌ها و تغییرات است.

وی افزود: در نتیجه تغییر سبک زندگی مردم در مراسم‌ها؛ مختلف آنها تاثیر می‌گذارد، مردمی که در زندگی روزمره خود دچار مصرف‌گرایی و تجملات شده‌اند به تبع آن در مراسم عروسی و عزا نیز به همان سبک زندگی می‌کنند و باید گفت اسراف نمی‌تواند فقط در جشن ازدواج باشد، بلکه در روضه‌هایی که رنگ و بوی معنوی نیز دارند نمونه‌های بسیاری از رفتارهای اسراف‌گرایانه دیده می‌شود.

این جامعه‌شناس فرهنگی ادامه داد: با گذشت زمان و در اثر تکرار، این رفتارها به یک خرده فرهنگ نامناسب و غیرمنطقی در میان خانواده‌ها و نگرش‌های ایرانی تبدیل می‌شود که می‌تواند در درازمدت بر باورها و نگرش‌های مردم نسبت به ماهیت عزاداری تأثیرات مخربی بگذارد.

وی با اشاره به اینکه افزایش تشریفات و به‌ریز و بپاش‌های غیر لازم که به بهانه‌های مختلف از جمله آبروداری و حفظ ظاهر انجام می‌شود نه تنها هیچ تأثیری بر مقبولی آن از سوی خداوند و ائمه ندارد بلکه از میزان اثرگذاری و حال و هوای معنوی ناشی از حضور در مراسم عزاداری مذهبی به شدت می‌کاهد.

این جامعه‌شناس فرهنگی، هزینه تأمین این تجملات را یکی از معضلات شهروندان در آینده اعلام کرد و افزود: با گسترش برگزاری چنین مراسم‌ها؛ از سوی برخی افراد متمول این موضوع مانند برخی سنت‌ها؛ رایج غلط دیگر می‌تواند به معضلی بزرگ تبدیل شود و تأمین هزینه مراسم روضه امام حسین (ع) به یکی از دغدغه‌های بزرگ شهروندان تبدیل شود.

موسوی در ادامه با اشاره به برگزاری روضه اباعبدالله (ع) به صورت خیلی ساده و بی‌آلایش در خانه‌ها یا حسینیه‌ها گفت: طی سال‌های نه چندان دور، مجالس گریه بر مصیبت‌های امام حسین (ع) در خانه‌های خیلی ساده که با پارچه‌نوشته‌های مشکی و پرچم حرم اباعبدالله (ع) آراسته شده بود، برگزار می‌شد و خانم‌هایی که به این مجالس می‌آمدند بدون توجه به هرگونه پیرایه‌ای در سوگ آن حضرت اشک ماتم می‌ریختند.

وی اظهار داشت: در چنین مجالسی به گونه‌ای نبود که حتماً افراد خاصی دعوت شده باشند بلکه درب‌های مجالس روضه به روی همه باز بود و همه افراد با پرچم مشکی که نشان عزای سالار و سرور شهیدان بود به آن مجلس عزاداری دعوت شده و مهمان محفل روضه‌خوانی می‌شدند.

حتی چایی که با آن از مهمانان پذیرایی می‌کردند به چای روضه مشهور بود و در عین سادگی و با خلوص نیت برگزار شده و سپس با یک دیس خرما یا حلوا به پایان می‌رسید.

موسوی خاطرنشان کرد: معمولاً شرکت‌کنندگان در این مراسم با چادر و روسری مشکی از اول تا آخر دورهم می‌نشستند و فکر و ذکرشان فقط دعا بود و خواندن زیارت عاشورا و شنیدن وعظ و روضه و مداحی.

وی تصریح کرد: ولی الان با تغییر ذائقه‌ها، سبک زندگی دچار تحولات مهمی شده است و به طور خلاصه‌تر می‌توان گفت به نوعی برگزاری مسابقه تجملاتی و اشرافی‌گری تبدیل شده است، وقتی وارد بعضی این مجالس می‌شوی، اگر لباس‌های؛ مشکی و ایام سوگواری نباشد، شک می‌خورد؛ کئی وارد مجلس عزای شده‌ای یا عروسی.

موسوی، برگزاری مراسم روضه و عزاداری امام حسین (ع) در حسینیه‌ها و مساجد را یکی از راهکارهای مقابله با این موضوع اعلام کرد و افزود: اگر این نوع روضه‌ها و عزاداری‌ها در حسینیه‌ها برگزار شود قطعاً از زیورآلات آن کاسته شده و حاشیه‌های کمتری به دنبال دارد، در کنار آن نیز باید استادان حوزه و دانشگاه به تبیین و ایراد بحث‌های مفید در راستای قیام آن حضرت بپردازند و لایه لای صحبت‌های خود از آفت‌های سبک زندگی غربی سخن بگویند، می‌توان نتایج بهتری به دست آورد.

جامعه‌شناس فرهنگی، ضعیف بودن محتوای مجالس روضه زنانه را نیز یکی از آفت‌های این نوع مجالس اعلام و خاطرنشان کرد: در بسیاری از این نوع مجالس سطح آگاهی و بصیرت افراد پایین بوده و شرکت‌کنندگان معمولاً به دنبال بهره کافی از این مجالس نیستند، در نتیجه توجه به ظواهر و آرایش‌های ظاهری برای آنها مهم‌تر است.

نگارنده: معصومه درخشان